הדלקת נרות: 4:12
יציאת שבת: 5:20
רבינו תם: 5:54

מוקדש לע"נ ר' כמוס בן מכריסה ושימה בת אורייתא ששה דיים בן מכריסה

פרשת תולדות

העולם עומד על לומדי התורה

הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו:
מובא בראשית רבה פרשת תולדות פרשה ס"ה): "**הקול קול יעקב**", א"ר ברכיה **בשעה שיעקב מרכין בקולו ידי עשו שולטות**, דכתיב (שמות ט"ז): "וילונו כל העדה" "ויבא עמלק", **ובשעה שהוא מצפצף בקולו אין הידיים ידי עשו, אין ידי עשו שולטות**.

וְאֵיתָא בְּמִדְרַשׁ אֵיכָה: **אֵימָתַי מַלְכוּת הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים גּוֹזֶרֶת גְּזֵרָה עַל יִשְׂרָאֵל וּמַצְלַחַת? בִּזְמַן שֶׁמַּשְׁלִיכִין דִּבְרֵי תּוֹרָה לָאָרֶץ**, שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ח' י"ב): "וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל הַתָּמִיד בְּפָשַׁע וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה", אמת זוֹ הַתּוֹרָה דִּכְתִיב (משלי כ"ג כ"ג): "אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר", וּכְתִיב (הוֹשֵׁעַ ח' ג'): "זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב, אוֹיֵב יִרְדְּפוּ", וְאֵין טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה. **וכן כתוב** (שמות י"ז א'): "וַיִּסְעוּ כוּ' וַיַּחֲנוּ בִּרְפִידִים", כְּתִיב אַחַר זֶה (שָׁם ח'): "וַיָּבֹא עֲמָלֵק", וְדָרְשׁוּ רַז"ל: בִּשְׁבִיל שֶׁרָפוּ יְדֵיהֶם מִן הַתּוֹרָה. בא עמלק להילחם בישראל

ואמרו חז"ל על הפסוק "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים" (תהילים קכב) **מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? (וינצחו) שערים המצוינים בהלכה, תלמידי חכמים שבירושלים שהיו עוסקים בתורה.**

בספר פני דוד לחיד"א זצ"ל וז"ל פי' הקול קול יעקב שנתייחס הקול ליעקב שהוא היה בחי' קנה אדם הראשון. וזה טעם גדולת הלימוד וכמו שאמר בזמן שהקול קול יעקב אין הידיים ידי עשו כי ישראל כשקורין הוא בקנה והוא אבר שלא נפגם באדם הראשון וזה כח ותוקף הלימוד שלא היה בו פגם. וזה טעם חומר הלשון הרע ודיבור אסור כי בקנה לא היה פגם באדם הראשון וזה פוגם באבר שלא נפגם והוא עון פלילי ה' הטוב יכפר.וזה חומר לשון הרע וכל דיבור אסור היוצא מהקנה ונותן כח לקנה פ' וכל קבל דנא הלימוד בקנה מבטלו וזהו כוונת בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין (זהו לימוד התורה על ידי הקנה שלא נפגם בחטא אדם הראשון)ע"כ

מובא **במדרש ויקרא רבה** (פרשת קדושים פרשה כ"ה, א'), אמר הקדוש ברוך הוא למשה, **אמור לישראל: בני עסקו בתורה, ואין אתם מתייראים משום אומה"**

מובא במדרש תהלים מזמור י"ב): **אדרינוס שחיק עצמות שאל: באיזה זכות אומה זו עמדה? אמרו לו יש בהם חסידים, ויש בהם צדיקים שעמלים בתורה ועוסקין במצוות,** מיד גזר והטיל מזה גמסאות על הארץ, כיון שנתנו עליהם העול הזה, חדלו מלעסוק בתורה, ". אפילו הגויים ידעו שכוחם **לשרוד לאורך כל הדורות הוא מכח התורה ולא מכוחם הפיזי אלא כוחנו הוא בזכות הצדיקים ולומדי התורה,**

במדרש ויקרא רבה (וילנא פרשת בחוקותי פרשה ל"ה): מובא "תני בשם ר' אלעזר: **הסייף והספר ניתנו מכורכין (כרוכים אחד בשני)מן השמים**, אמר להם הקדוש ברוך הוא: **אם שמרתם מה שכתוב בספר זה הרי אתם ניצולים מן הסייף, ואם לאו - סוף שהוא הורג אתכם**". ח" וכן מובא **בספרי** (דברים פרשת עקב פיסקא מ').

כמובן צריך לומר ישר כח גדול מאד לחיילים שמגינים עלינו ומוסרים את נפשם ה' ישמור אותם ,הזכות של החיילים המוסרים את הנפש לשמירת עם ישראל היא גדולה ועצומה עד מאד ואין ספק שיש להם על עצם ההסתכנות וההגנה על עם ישראל ,שכר עצום על כך בשמים ושכר זה ילווה אותם לכל חייהם וגם לעולם הבא אחרי אריכות ימים ושנים כמובן רק צריך לדעת שהעיקר שה' א-לוקכם ילחם לכם להושיע אתכם ולא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' ואם ה' לא ישמור עיר שווא שקד שומר

כותב כתב מרן שר התורה הרב עובדיה זיע"א (מאור ישראל-דרושים עמ' קצ ד"ה הישיבות): **הישיבות הקדושות משפיעות לטובה על ביטחון**

המדינה וגם על הרמת קרן כלכלתה, וכמו שאמרו חז"ל (מכות י.) על הפסוק: "עומדות היו רגלינו בשערייך ירושלים" מי גרם עומדות ומנצחות במלחמה? "בשערייך ירושלים", אלו שערים המצוינים בהלכה אשר בירושלים. ואילו היו מבינים זאת ראשי השלטון בארץ-ישראל, הרי שהיו מקציבים תקציבים לישיבות הקדושות לא על ידי משרד הדתות במידה מחוקה, אלא היו מתקצבים אותם באמצעות משרד הביטחון או משרד האוצר במידה גדושה. שהרי בביטחון המדינה הם משקיעים, הנה כל מטוס קרב עולה מיליוני דולרים, כל טנק וכל טיל עולים מאות אלפי דולרים, והרי כל זה גנוז בתורה!...

בר כוכבא למרות כוחו הגדול וחייליו החזקים מי ששמר על ביתר זה רבי אלעזר וכשנפטר מיד נכבשה

כפי שמסופר על ר' אלעזר המודעי (מדרש רבה איכה פרשה ב פסקה ד)א"ר יוחנן (בראשית כז) הקול קול יעקב קול אדריאנוס קיסר הרג בביתר שמונים אלף רבוא בני אדם ושמונים אלף תוקעי קרנות היו צרין

על ביתר והיה שם בר כוזיבא והיו לו מאתים אלף חיילים מקוטעי אצבע שלחו לו חכמים עד מתי אתה עושה לישראל בעלי מומין אמר להם והיאך יבדקו אמרו לו כל מי שאינו עוקר ארז מלבנון אל יכתב בצבא שלך והיו לו מאתים אלף כאלה ומאתים אלף כאלה ובשעה שהיו יוצאין למלחמה היו אומרים לקב"ה אל תעזור לנו ואל תפיל אותנו כמו שכתוב כי אתה א-לוקים זנחתנו ולא תצא א-לוקים בצבאותינו ומה היה עושה בן כוזיבא

ומה היה עושה בן כוזיבא היה מקבל אבני בליסטרא באחד מארכובותיו (חלק הרגל התחתון) וזורקן והורג מהן כמה נפשות , שלש שנים ומחצה הקיף אדריאנוס קיסר לביתר והיה שם רבי אלעזר המודעי עסוק בשקו ובתעניתו ובכל יום ויום מתפלל ואומר רבש"ע אל תשב בדין היום ולבסוף נתן דעתו אדריאנוס לחזור

אמר לו אחד מאנשיו אדוני כל זמן שהתרנגולת הזאת מתפלשת באפר היינו שכל זמן שר' אלעזר צם על עם ישראל אינך יכול לעם ישראל אלא המתן לי שאני אגרום לך שתכבוש את העיר אותו יום נכנס בביוב המדינה ומצא את רבי אלעזר שהיה עומד ומתפלל עשה את עצמו שלוחש באוזנו של רבי אלעזר המודעי הלכו ואמרו לבר כוכבא חביבך ר' אלעזר רוצה להשלים עם אדריאנוס שלח וקרא והביא את ההוא כותי אמר לו מה אמרת לו ענה לו הכותי אם אני יאמר לך המלך יהרוג אותי עדיף שתהרוג אותי ממה שאני אמסור את סודות המלכות שיער בר כובבא שרבי אלעזר רוצה להשלים עם המלכות כיון שסיים רבי אלעזר תפילתו שאל אותו מה אמר לך הכותי ענה רבי אלעזר אין אני יודע מה לחש לי באוזני הייתי עסוק בתפילה ולא שמעתי כלום כעס מאד בר כוזיבא נתן לו בעיטה והרגו יצאת בת קול ואמרה (זכריה י"א) הוי רועי האליל עוזבי הצאן חרב על זרועו ועל עין ימינו אמרה לו אתה סימית זרועו של ישראל ושימית עין ימינו לפיכך זרועו של אותו האיש יבש תיבש ועין ימינו כהה תכהה מיד גרמו עונות ונלכדה ביתר ונהרג בן כוזיבא והביאו את ראשו לגבי אדריאנוס אמר מי הרגו אמר אחד מהחיילים אני הרגתיו אמר לו תביא את גופתו וראו שנחש כרוך על הגופה אמר המלך הגוי אם לו שהקב"ה הרגו מי יכול להורגו וקרא עליו המלך את הפסוק (דברים ל"ב) אם לא כי צורם מכרם

כל בר דעת מבין שצריך ניסס בכניסה לעזה להילחם בתוך מבנים מנהרות ולשמור שלא להרוג אזרחים זהו הדבר הקשה ביותר וצריך הברה סייעתא דשמיא וזה בא בזכות לומדי התורה גם במלחמה זו היו ניסים .

סיפר הרב ברוך רוזנבלום שליט"א שאמר לו מפקד בכיר שהכינוה' ישמור "לערבים" הרבה ארונות קבועה הצפי היה שימותו בכניסה הקרקעית הרבה הרבה יותר כמובן שכל חייל הוא עולם ומלאו אבל ציפו ליותר וברוך ה' וכן סיפר שישנו רכב בצבא בשם "נמר" ובכל "נמר" יש 12 חיילים והנה במצלמות שמרשתים את כל עזה רואים שלושה נמרים עולים באש כתוצאה מ- RPG ,המפקדים נבהלו תחילה שהרי לפי התמונות היו צרכים להחרג 36 חיילים ואזי לאחר זמן רואים שכולם בריאים ושלמים ,מה התברר ,הנמר הראשון השרשרת הברזל שהנמר נוסע עליה נקרעה ולכן ירדו 12 חיילים מהנמר ,הנמר השני ראה שירדו 12 החיילים מהנמר הראשון גם הם ירדו מהנמר ,והנמר השלישי ראה את החיילים שלפניו יורדים מהנמר גם הם ירדו, וכך בעצם שלושת הנמרים היו ללא חיילים וכשירו עליהם טיל RPG- הם פגעו בנמרים ריקים ללא חיילים וכך נצלו 36 חיילים .

. **סיפר יהודי יקר** שאחד החיילים אמר שהוא רוצה לנקות את הנשק שלו ותוך כדי ניקיון הנשק בטעות פלט הנשק כדור שאלו אותו מה זה אמר טעות אחד החיילים אמר אני רוצה לבדוק לאן הגיע הכדור הוא מתקדם ורואה מחבל מכוון טיל RPG לעבר החיילים והכדור שנפלט בטעות הרג את המחבל והציל את כל החיילים למרות כל ההסתר שהיה היו המון נסים ונפלאות .

כתוב במדרש תהילים מזמור קלו': "לעושה נפלאות גדולות לבדו". שואל המדרש וכי ח"ו יש שותף לקב"ה שהפסוק אומר שהקב"ה אומר לבדו, מתרץ המדרש שרק הוא לבדו יודע מה פלאים עושה והאדם אינו יודע כלל מהנסים שה' עושה לו .כיצד, אדם נתון על המטה והנחש לפניו על הארץ בא לעמוד הקב"ה דואג שיראה את הנחש ויזהר מפניו שלא יכישו ובשבילו זהו עוד יום רגיל ואינו יודע שהקב"ה הצילו ואינו יודע מה פלאים עשה הקב"ה עמו. ומי יודע, הקב"ה. כך גם במלחמה זו ברור שהיו עוד הרבה ניסים שלא נדע עליהם לעולם על ניסים אלו או בעתיד נדע עליהם ,הקב"ה תמיד שומר עלינו ויהי רצון שיקויים בנו הפסוקים מכאן ולהבא "ולא נפקד ממנו איש"-וכן הפסוק כי ה' א-להיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: וה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם ,ה' ילחם לכם ואתם תחרישון

שבת שלום ומבורך

העלון מוקדש להצלחה של יגאל צבאן וב"ב יהי רצון שיתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל משאלותיך , וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחה של רפי זגדון וב"ב יהי רצון שיתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל משאלותיך , וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחה של דוד ושרה חניה וב"ב יהי רצון שיתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל משאלותיך , וכל אשר יעשה יצליח

סיפורים מחזקים-תפילה

בהקדמה לספר חכמה ומוסר מובא הספדו של הגאון הצדיק ר' ירוחם לבוביץ זצוק"ל "המשגיח" דישיבת מיר על החפץ חיים זצוק"ל בישיבת ראדין למחרת הלוויה, ובתוך כך סיפר: "ברצוני לגלות לכם דבר אשר לא גיליתיו עוד למישהו כל ימי. בבחרותי, באתי לקלם – בחור ככל בחור פשוט, ואחרי שזכיתי לשמוע את אדמו"ר הגה"ח ר' שמחה זיסל זצ"ל – אחרי זמן קצר נסתלק, ואני במרירות ליבי הלכתי אחרי כותל החדר שהיה הוא מונח שם, ועמדתי שם כל היום בבכיות וצעקות, לא אכלתי ולא שתיתי, וזכורני עוד מה שהייתי מדבר לעצמי: אך רק זכיתי להתחיל להבין מהו אדם ומה הנה חיוביו, אך רק נפקחו עיני בשמעי דבריך פעמים ספורים – והנה נסתלקת ממני!! וככה עמדתי שם כל היום".וסיים ר' ירוחם: "כל ימי אני מרגיש שאם מזכה אותי השי"ת להבין או להכיר מעט – הוא רק מהמעמד ההוא באותו יום". וכך השיב הרב פינקוס זצ"ל במכתב לבחור שהתקשה בעלייתו הרוחנית וביקש עצה והדרכה להתמודד עם קשייו. "קראתי את מכתבך ולא הגעתי למדרגה לתת עצות ולומר לך מה לעשות... אבל מגיע הרגע בו צריך לפנות לעזרה מבחוץ! על כן אני אתן לך שם וכתובת שאליו תפנה והוא יעזור לך, קוראים לו "השם יתברך".

הוא חזק מאד – שהרי הוא ברא הכל, ואני יודע בסוד שהוא גם אוהב אותך באופן אישי, והוא מחכה בכליון עיניים שתפנה אליו. אין בעיה למצוא את הכתובת שלו יתברך – שכן הוא נמצא בכל מקום כפשוטו, וגם ברגע זה – כשאתה קורא את המכתב – אתה יכול לפנות אליו.אני כותב לך זאת מפני שהרבה חושבים שהתפילה היא עניין של עשיית מצווה וחיפוש מדרגות. כל זה נכון – אבל אינו העיקר... העיקר הוא שהקב"ה חי וקיים, שאפשר לתפוס איתו קשר אישי, ולעולם לא התאכזב מי שעשה כך! ומה שהדבר יותר פשוט ופרקטי – יותר טוב ויותר מועיל, והעיקר שיהא קשר אישי פשוט: לספר לו על הבעיה שלך – ולבקש ממנו עוד פעם ועוד פעם.חבל על השתדלות, תלך ישר למי שיכול לעזור באמת, תתפוס אותו ואל תעזוב אותו – עד שהשגת את כל שלבך חפץ ע"כ. וכך השיב פעם החפץ חיים זצוק"ל לאדם שביקש ברכה "מדוע אתה הולך דרך המטבח? מוטב לילך דרך פתח הבית", כשהכוונה "לך אתה אל הקב"ה ותתפלל בעצמך!"

וכשנכנס פעם יהודי מראדין אל הח"ח שיעתיר עבורו בתפילה עבור ישועה שנזקק לה, שאלו הח"ח "אתה עצמך התפללת?" השיב הלה "כן, התפללתי", - "לך והבא מביתך את ספר התהילים בו התפללת", אמר ליהודי שהתגורר לא הרחק מביתו. כעבור זמן קצר שב הלה עם ספר התהילים, נטלו הח"ח פתח ודפדף בין דפיו להנה ולהנה ואמר ליהודי: "זה נקרא להתפלל? אני אראה לך תהילים שמתפללים בו", ועם כל זקנותו ניגש אל ארון הספרים טיפס על גב כיסא והוריד ספר תהילים ישן והגישו ליהודי כשהוא פותח את דפי הספר ומצביע לו על הדפים הצהובים ועל כתמי הדמעות המרובים שמפוזרים בו לרוב. "זה ספר תהילים בו התפללה אימי ע"ה... תראה... אתה רואה את הדפים... את הדמעות... זה נקרא להתפלל!"

עוצמתה של תפילה בעת סכנה

מוקף בילדיו ונכדיו, יושב סבא בערל מידי שנה בשנה ביום "גאולתו" ומספר בהתלהבות, כאילו זה הפעם הראשונה, את סיפורו המדהים בו ניצל בנס ממלתעות הק.ג.ב. הידוע לשמצה.כהקדמה, מספר ומפרט סבא את ההווי, האוירה ואופי החיים בתקופה נוראה זו.הימים היו ימי זעם ואפילה באוקראינה, במשטרה החשאית עובדים מסביב לשעון, הגזירות שניתכו על היהודים הפכו לבלתי נסבלות, שמירת המצוות הפך לפשע פלילי, שהעונש על כך הוא מגלות של 10-20 שנה לסיביר, ועד להוצאה להורג.אנשי הבולשת החשאית בלשו בכל פינה, וריחרחו ללא הפסקה, זרועותיהם הגיעו רחוק מעבר לכל דמיון, כל מעשה שקשור היה לדת, תפילה, תפילין, לימוד תורה, הדלקת נרות שבת, זקן ופאות וכו' – מי שנתפס דמו בראשו. בלקסיקון של האוקראינים לא כלולה המילה "רחמים", ואין קשר בין חומרת העבירה לרמת העניש, אנשים היו נעלמים פתאום ללא התראה מוקדמת, כאילו בלעה אותם האדמה, מספיק שמישהו שמע או ראה איזו פעילות יהודית באחת הדירות, תוך זמן קצר היו מופיעים על מפתנו אנשי הק.ג.ב. ובלי לאפשר למסכן להיפרד מיקיריו או לקחת מספר חפצים אישיים, הוא היה נלקח לחקירה ממנה לא ישוב בזמן הקרוב אם בכלל, במקרה היותר גרוע היו אורבים לו בסמוך למקום עבודתו, או בדרכו לאי שם, והוא היה הופך לנעדר מבלי שיהיה קצה חוט להיעדרותו.אנשים חשו שהם חיים על זמן שאול, בכל רגע עלולה היתה נקישה בדלת להביא לאבדון. מי שנכנס לרשימה השחורה לא היה לו סיכוי להימלט ממנה, הרעיון לארוז מטלטלין ולצאת לדרך שתוביל בסופו של דבר אל מחוץ למדינה היתה מסוכנת לא פחות, כי הנתפס בגין עבירה שכזו דינו היה מוות מיידי."כל כך קשה היה להיות יהודי באותם הימים" מתאר סבא בערל, "פשוט לא היתה אפשרות אחרת, וחובה היה על כל מצווה למסור הנפש גם במחיר של מוות בעינויים אכזריים, אנחנו יהודים ועלינו להתנהג כיהודים בכל מצב, אף אחד לא יכפה עלינו לשכוח יהדותינו או להתבייש בה". סבא בערל המשיך על אף הכל להתפלל שלש תפילות ביום, לדאוג שידליקו נרות שבת, ולהמשיך לקיים את המצוות בהידור ודקדוק רב. הקושי שזה לא יתגלה היה נוראי. סגנון המגורים שהיה אז אילץ את סבא בערל לדור בכפיפה אחת לצד גוי אוקראיני שהיה מלשין פוטנציאלי, ויכול היה לצפות בכל תנועותיו. באותם ימים היו גויים ויהודים גרים זה לצד זה בדירות מחולקות עם חדרים נפרדים וכניסה נפרדת, אך המטבח והשירותים היו משותפים. כך שהמפגשים בין אנשי הדירות היה למציאות יום יומית.

האוקראינים שיתפו פעולה עם המשטר, וההרגשה היתה כי אתה חי לצד איש ק.ג.ב. שעיניו בולשות בלי הרף ומחכות לרגע בו יפול לידיו השלל הגדול, דג יהודי שמן שאת שמו ימסור בהנאה וללא כל נקיפות מצפות. יום אחד העביר השכן האוקראיני מידע, שבגינה קיבל סבא בערל מכתב התראה: עליו להיות זמין בביתו בתאריך שנקבע במכתב. מהות התלונה לא נכתבה, אך מכתב שכזה היה בו כדי לשבור לרסיסים כל בעל רוח. הנסיון אמר ששום אדם לא יצא ללא פגע מהלשנה שכזו, במקרה הטוב יובילו את ה"חשוד" לחקירות שתי וערב במרתפי הק.ג.ב. שסופה מי ישורנו, ובמקרה היותר גרוע ישלחו את האומלל לסיביר מבלי לברר את נכונות התלונה וללא משפט, ופעמים עד לבירור הענין הוכנס החשוד לכלא ונמק שם שנים עד שהחליטו מה יעשה בו, כשרוב האנשים לא שרדו את התנאים הנוראים בהם שהו. הק.ג.ב. הפעיל כח בלתי מעורער להשליט מדיניות של פחד שהובילה רבים לצמצם כל פעילות יהודית.לאחר קבלת המכתב נכנסו כל בני הבית למצב נוראי, מי היה מסוגל לישון בלילה? המשפחה עומדת כביכול לפני פירוק טוטאלי, עדות של השכן שראה את סבא בערל מעוטר בטלית ותפילין מספיקה כדי לשולחו לסיביר לעשר שנים אם לא עשרים, כל הכחשה מצידו תהיה כקול קורא במדבר.היו אלה הימים ימי ההמתנה הגורליים מורטי עצבים, וזאת מול חיוכו המתמוגג של השכן רע הלב. אך הדבר הקשה ביותר היה שבמכתב נפל הזימון ביום השבת (!) וזה שבר את סבא בערל יותר מכל, הפעם הוא יאלץ להתפלל ביחידות ללא התפילה במנין במחתרת. אך סבא בערל שידר כל הזמן ביטחון עז בה' ושהכל לטובה, "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש!!..."בבוקרו של יום השבת עמדה הסבתא על סף התמוטטות עצבים. היא חשה שאינה מסוגלת לעמוד בהמתנה קשה זו, לדעת מה יעלה בגורל בעלה, אך הוא המשיך לשדר בטחון עז בבורא עולם שהוא כל יכול!כאשר נקפו השעות וזמן קר"ש התקרב, התעטף סבא בערל בטליתו והחל להתפלל תפילה טהורה מעומק הלב, הסבתא ניסתה לשכנעו כי יוריד את הטלית בזריזות ולא יספק לאויביו את ההוכחה שכה חיפשו ובעצם הוא מכריז על עצמו כנאשם! היה ברור שבשעתיים הקרובות הם יגיעו, ומדוע שיכניס עצמו לסכנה ודאית שעלולה לעלות לו בחייו, אך בערל שכל חייו לא איחר זמן תפילה וקריאת שמע בזמנה לא היה מסוגל לחשוב על מצב שדווקא בעת צרה זו יחרוג ממנהגו.הוא נעמד להתפלל מתוך שבח והודיה לבורא עולם שכל מעשיו בוודאי לטובתו ואין מה לדאוג. והנה נשמעו דפיקות בדלת. סבתא הרגישה שהיא מתעלפת, היא ניסתה לרמז לו שזה ענין של פיקוח נפש ושיטמין את כל הסממנים היהודים, ושיפסיק תפילתו על אתר, והנה נשמעה נקישה נוספת שהקפיצה את ליבה של הסבתא בפראות, אך סבא בערל לא שעה לאזהרותיה, ונחוש היה לסיים את שיחתו עם בורא עולם ויהי מה.

היא הבינה כי כלתה אליה הרעה ואין מנוס מלפתוח את הדלת "וכאשר אבדתי אבדתי..." הרהרה לעצמה. היא ניגשה לפתוח את הדלת, מעבר לדלת עמדו שני חוקרים מאנשי הק.ג.ב. אחד אוזבקיסטני והשני אוקראיני, הם ביקשו כי בערל יואיל להתלוות אליהם לתחנה לבירור בקשר לתלונה שהתקבלה. כאשר זיהו אותו עטוף בטליתו מתנועע בעזות מצח, הסתודדו ביניהם ואז אירע דבר מוזר: אחד החוקרים שב על עקבותיו וחזר לרכב שהמתין בחוץ והשני נשאר, הביט בבערל ולא אמר מילה. "חשוב לדעת" אומר סבא בערל, "מדובר בראשי נחש אוקראינים נעדרי כל מצפון, מחזה כזה של יהודי עטוף בטלית, זו התגרות חזיתית נגד הממשל והשלטון, היא נתפסת ממש כמו סדין אדום מול שור זועם, התנהגות מתריסה ומצפצפת. ממצב שכזה לא יוצאים בחיים!, באופן הטבעי נלקח אדם זה בו במקום בגסות אל מרתפי החקירות ושם פשוט נעלם לנצח".כשהגיע סבא בערל בסיפורו לפגישה עם החוקרים, החל גופו לרעוד כמעט באותה עוצמה.החוקר הביט בו במבט עמוק, והוא עמד מולו חדור באמונה חזקה והביט אליו בחזרה, דקות ארוכות הם היו עסוקים בהחלפת מבטים, כששקט מקפיא שרר בדירה. והנה פנה החוקר ושאל: "מאיזה לאום אתה"? וסבא בערל השיב: "רוכי יש לך ספק?" הוא הצביע על הטלית והסידור ואמר לא במעט גאווה "אני יהודי! יהודי לכל דבר!".

ואז הטיל החוקר פצצה אל החדר ואמר בהתרגשות: "גם אני יהודי", הוא הושיט ידו לבערל לחץ אותה בחיבה ופנה לצאת מן הבית. באותו רגע נתן סבא בערל פורקן לכל המתח והרגשות והוא פרץ בבכי קורע לב, "מה יהיה עכשיו"? הוא היה נבעת, אך החוקר ליטפו בחיבה ואמר לו "אל תירא, לא יהיה שום דבר, רק כשאתה מתפלל, תתפלל גם עלי, והכל יהיה בסדר!".

סבא בערל לא האמין למשמע אוזניו. זה היה נשמע תלוש מהמציאות, לקוח מעולם הדמיון, הרי מישהו חייב לטפל בתיק ולהביאו לכלל הרשעה, שום שתדלנות או כספי שוחד לא הועילו למי שנלכד בציפורני הק.ג.ב. בעוון יהדותו, אבל החוקר היה כמלאך משמים, הוא חייך ובירך ברכת "שבת שלום" ויצא מן הבית לעבר חברו שהמתין לו ברכב.

שבועות לאחר מכן עדיין חיו הסבא והסבתא בצל האימה שהנה החלום יגוז במהרה, אך כאשר נקפו הימים והשבועות ושום דבר לא אירע, החלו לקלוט את הנס הגדול שנעשה להם בזכות התפילה והאמונה הצרופה בבורא עולם. תעלומה אחת סקרנה מאד את סבא בערל, דבר שלא נתן לו מנוחה ביום ובליל, מהו הסיפור האמיתי שהביא למימוש הבטחת החוקר, וכיצד נגנזה החקירה בענייננו וחייו ניתנו לו לשלל, מבלי שישלם שום מחיר על כך? הוא התחקה על עקבותיו של החוקר, מאמציו נשאו פרי והוא הצליח ליצור עימו קשר, הם קבעו להיפגש ביום ובמקום מסוים בארבע עיניים. במהלך הפגישה נפל בערל על כתפיו והודה לו בדמעות שליש על שסיכן חייו כדי להצילו, ואז שאל בערל את החוקר מתוך סקרנות עצומה, מדוע חירף עצמו עד כדי כך עבור יהודי שמעולם לא הכירו?

החוקר התרגש מאד ממאמציו להגיע אליו כדי להודות לו, ובנקל שיתף פעולה ונראה כמי ששמח לפרוק מעליו את המשא הכבד. הוא סיפר כי מבין ערימת התיקים הגבוהה שנחה במשרדו והמתינה לטיפול, זיהה על גבו של תיק, שם של יהודי, מאחר וגם אימו היתה יהודיה היו לו סנטימנטים עמוקים לשם היהודי, הוא נטל את התיק לטיפול תחת חסותו. בינו ובין החוקר השני היה הסכמה שבשתיקה, כל אחד מחפה על השני במעשים שכאלה, וכך נתן לו חברו לפעול ללא הפרעה, וכשהגיע לביתו של בערל, עדיין לא ידע מה מתכונן הוא לעשות, אך כשראה איך הוא עטוף בטלית ומתפלל כשהוא מנותק מכל הסובב אותו, זה הזכיר לו מראות נשכחים מימי ילדותו, זה ניגן על מיתרים חבויים שבליבו, ובו במקום גמר אומר לעשות הכל כדי לחלצו מהצרה הגדולה בה היה נתון, ולמרות הסיכון הגדול שבדבר הוא שלח את התיק לגניזה מ"חוסר הוכחות וראיות מספיקות".חלפו שנים, סבא בערל עלה ארצה ובה גידל את משפחתו כשהוא לא גומר מלהתפלל ולהודות לה' על כל צעד ושעל, את כל ילדיו חינך לתפילה ולשיחה עם בורא עולם, וכך היה אומר "אבא שבשמים מצפה לתפילותיכם, אם תבקשו ממנו בתמימות תדברו עימו כמו בן עם אביו, תפנו אליו בעת צרה, תקבלו ממנו תשובות מהירות ומושיעות כמו שאני קיבלתי כל חיי. ובניו הנחילו זאת לבניהם אחריהם את הסגולה הנפלאה הידועה של תפילה ושיחה עם בורא עולם שמחולל ישועות ונפלאות לכלל ולפרט. - - -

[ט] אכל פת ולא שתה מים משום דאינו צמא, או ששתה מים דבכל זה הוא חייב בברכת המזון מן התורה, ונסתפק אחר כך אם בירך ברכת המזון או לאו, צריך לברך שלשה ברכות מפני שהם מן התורה וספיקא לחומרא, אבל הטוב והמטיב שהיא מדרבנן לא מברך מספק ואף על גב שיש הסוברים שיברך גם ברכה רביעית הא קיימא לן סב"ל והוא הדין אם טעה באמצע ברכת המזון ואינו יודע היכן טעה או שנתנמנם ואינו יודע באיזו ברכה עומד דחוזר לראש משום ספק תורה, ורק בברכה רביעית אם הוא מסתפק בה לא יברך, [**ה"ע וטוב שיהרהר בליבו**], מיהו אם לא אכל כדי שביעה דאינו חייב מן התורה בברכת המזון, או אכל כדי שביעה אך היה צמא ולא שתה דגם כן אינו חייב בברכת המזון מן התורה,:הרי זה לא יחזור לברך מן הספק אפילו שלשה ברכות כיון דאינו חייב לברך אלא מדרבנן[**ה"ע אכל ולא שתה חייב לברך מהתורה לדעת הב"י ולכן הסתפק אם ברך חייב לחזור**], ואם אפשר לו לאכול מחדש ולברך שפיר דמי וכן האוכל פת הבאה בכיסנין ונסתפק אם בירך מעין שלש או לאו, וכן אם ספק לו אם אכל כזית פת או פחות וכן אשה שאכלה פת ושבעה ונסתפקה אם ברכה ברכת המזון או לאו, אם אפשר לאכול מחדש ולברך או לצאת בברכה של אחרים מה טוב, ואם לאו לא יברכו מספק[**ה"ע וטוב שתהרהר ברכת המזון בליבא**]:

[י] אכל כדי שביעה ובירך ברכת המזון, ואחר שעה קטנה חזר ואכל כזית בלבד ושבע ממנו מפני כי היתה אכילתו השניה סמוכה לאכילה הראשונה, כגון סעודה שלישית של שבת ואכל אחריה סמוך לה סעודה רביעית, נסתפקו הפוסקים אם אכילה שניה נחשבת שביעה מן התורה כיון דבאמת שבע עתה בכזית זה, או דילמא אין זו שביעה מפני שהשביעה באה מכח אכילה הראשונה הסמוכה לה שכבר בירך עליה ברכת המזון ולכך אינו מחוייב בשניה בברכת המזון מן התורה, וכן הוא הדין אם אכל כזית שאין בו כדי שביעה מעצמו ורק מחמת שאכל מאכלים אחרים עמו נעשה שבע הרי זה ספק אם חייב מן התורהו לא איפשטו הני ספיקי היטב לפיכך אם אירע לו בהני עובדי ספק בברכת המזון שאינו יודע אם בירך אם לאו לא יחזור לברך אפילו שלשה ברכות, אלא ישמע ברכת המזון מאחרים שמברכים על אכילתם כראוי ויתכוין לצאת ידי חובה ויתכוונו גם הם להוציאו ידי חובה,[**ה"ע אכל כזית לחם וגם שבע משאר מאכלים חייב לברך מהתורה משום ספק ספיקא ספק שמא בכזית חייב מהתורה וספק שמא על ידי צירוף מאכלים אחרים שבע נמי חייב מהתורה וכן הדין באכל סעודה ובירך ברה"מ ואכל סעודה שניה ושבע ונסתפק אם בירך יברך ברה"מ משום ספק ספיקא אכל כזית פת בלבד חייב לברך מדרבנן ובספק לא יחזור**] :

[יא] נשים חייבות בברכת המזון, והן בעוון עתה רבות בנות אוכלות בלא ברכה מחמת חסרון ידיעה ועתידות הן ואביהן ובעליהן ליתן את הדין דצריכים ללמדם, ולפחות את הנוסח קצר ביותר לאותם המתעצלים ביותר במקום ברכת המזון והוא בריך רחמנא מרן מלכא דעלמא מריה דהאי פיתא בריך רחמנא דזן לכולא, ונוסח קצר זה יכולים ללמדו בעל פי אחר הרגלם בו[**ה"ע נכון שיברכו כך בריך רחמנא א-להנא מלכא דעלמא מריה דהאי פיתא ,בריך רחמנא דזן לכולא .ודווקא שאומר בארמית ואם אומר מעין שלוש במקום ברכת המזון יוצא ידי חובה נשים שהסתפקו אם ברכו לא יברכו מחמת הספק וטוב שיהרהרו בליבם ברכת המזון**]:

[יב] צריך ליזהר לאכול שיעור כזית שלם שהוא תשעה דרה"ם [**27 גרם**]בתוך כדי אכילת פרס, שהוא שיעור אכילת שלש ביצים שהם נ"ד דרה"ם,[**162 גרם**] ואחר שיאכלו כזית כראוי אז יסיימו אכילתם כרצונם לאכול לאט לאט דאם לא עשו כך אסור להם לברך ברכת המזון :

[יג] אכל והקיא והוא מסופק אם נשאר במעיו כזית ממה שאכל, הרי זה ספק ולא יברך ברכת המזון אלא עד שיאכל עוד אם אפשר לו לאכול, ואם לא אפשר לו ישמע ברכה מאחרים ויתכוין לצאת ידי חובה, ואם גם זה לא אפשר יברך ברכת המזון בלי שם ומלכות רק יהרהר שם ומלכות ולא יוציא מפיו, ודין זה לאו דוקא בברכת המזון אלא ישנו גם באוכל או שותה יין והקיא דדינא הכי

[יד] בברכה ראשונה יתחיל כך בא"י אמ"ה האל הזן אותנו ואת העולם כולו בטובו וכו' וכשאומר פותח את ידיך יכוין ר"ת פא"י בגי' יאהדונה"י ויכוין ס"ת חת"ך ובא"ת ב"ש סא"ל בגי' יאהדונה"י, ובתיבת ומשביע יכוין שהוא בגי' חת"ך, וכשאומר לכל חי רצון יכוין שימשך שפע ומזון וברכה רבה לכל העולמות וכשחותם ברכה ראשונה בשבת יוסיף לכוין בהזכרת השם של הברכה בהוי"ה דמילוי יודי"ן שהוא י"ד ה"י וי"ו ה"י, ועוד יכוין במילוי היו"ד כזה יו"ד וא"ו דל"ת :

[טו] בברכה שניה יתחיל נודה לך וכו', הגירסה הנכונה היא "ועל חיים שחוננתנו ועל המזון שאתה זן וכו' ", ויאמר על הכל בלא וא"ו, ובחתימה דברכה שניה יוסיף בשבת לכוין בהזכרת השם בהוי"ה דמלוי ס"ג כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י, ועוד יכוין במלוי ה"י יו"ד :

[טז] ברכה שלישית יתחיל רחם ה' א-להינו וכו', וגם יזהר לומר רענו זוננו, ולא כמו שכתוב רועינו זוננו, גם יאמר ונא אל תצריכנו ה' א-להינו לידי מתנות בשר ודם וכו', יהי רצון שלא נבוש וכו', וברצה והחליצנו יאמר נשבות בו וננוח בו ונתענג בו, ויאמר וגם שאכלנו ושתינו ולא יאמר ואף, ואפילו בשבת צריך לומר קודם החתימה של הברכה ותבנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו בא"י בונה ירושלים, ואף על גב שיש גורסין בונה ברחמיו, שב ואל תעשה עדיף ולא יאמר ברחמיו, ובחתימה ברכה זו בשבת יוסיף לכוין בשם של החתימה במלוי אלפין שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א ועוד יכוין במלוי וי"ו יו"ד וי"ו, ואחר חתימה זו דבונה ירושלים יענה אמן אחר ברכת עצמו מפני שהוא סיום ברכות דאורייתא, כי ברכה רביעית היא דרבנן :

[יז] ברכה רביעית יכוין בה שהוא מוכן לקיים מצוה דרבנן לברך ברכה ד' ונוסח האמיתי לומר ההוא הטיב לנו הוא מטיב לנו הוא ייטיב לנו, הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו, וזה הנוסח הוא על דעת היה הוה ויהיה ולא יאמר הנוסח שהוא מסודר על דעת מלך מלך ימלך ואם מחמת המהירות מחסר אחת מהן או מבליע הרי זה מאבד טובה הרבה, והנזהר תבוא עליו ברכת טוב :

[יח] כשאומר המברך הרחמן אז כל היושב חייב לענות אמן אחר כל בקשה ובקשה דהרחמן, ואף על גב דאין אסור להפסיק בתחינות אלו דהרחמן מכל מקום אסור להפסיק בשיחת חול[**ה"ע מעיקר הדין אין איסור וטוב ונכון שלא להפסיק שלא לצורך ,ואם מברך על הכוס לא יפסיק ,ופשוט שיכול לענות אמן ולקום ממקומו במקום צורך ולסיים הרחמן במקום אחר**], והמברך על הכוס חל עליו החיוב טפי שלא יפסיק בין ברכת המזון לברכת בורא פרי הגפן דכוס, וכשאומר הרחמן יברך כל אחד ואחד ממנו אם עכו"ם יושבים שם יאמר כל אחד ואחד ממנו בני ברית, וכשאומר הרחמן הוא יטע תורתו וכו' יוסיף לומר ויהיו כל מעשינו לשם שמים והאורח יזהר לברך את בעל הבית כי זו היא תקנת חז"ל וכל המברך מתברך, ואם הבעל הבית אינו עושה הסעודה לאורחים בביתו יאמר האורח הוא יברך את בעל הסעודה הזאת, ואם בעלי הבית הם רבים שהם אחרים ושותפים בסעודה זו יאמר יברך את בעלי הסעודה הזאת ויאמר בבנים שיחיו ובנכסים שירבו, ובסעודת חתן יברך החתן והכלה, ובסעודת מילה יברך הילד הנימול כשם וכו' גם כשאומר הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד ולא בבזוי וכו' לא יאמר בהיתר ולא באיסור, דהא ודאי הקב"ה יפרנסנו בהיתר ולא באיסור ואיך יאמר כן בדרך בקשה לבקש מהשי"ת על דבר זה וכן נמי יזהר בבקשה של הפרנסה שאומרים בר"ה וביום הכיפורים : ,[**ה"ע הנוסח בהיתר ולא באיסור הוא נכון על פי ההלכה**]

[יט] בארבע סעודות שבת וכן ביום טוב וחול המועד וראש חודש ובסעודת מילה ,בסעודת פורים אומרים מגדול בוא"ו, ובסיום הכל יאמר פסוק עושה שלום במרומיו וכו', ויכוין בר"ת עושה במרומיו להוי"ה של ע"ב דיודי"ן :

[כ] ברצה והחלצינו ופירוש החליצנו הוא רוצה לומר זרזינו, וביום טוב וחול המועד וראש חודש אומר כאן יעלה ויבא ואינו מזכיר שבת ביעלה ויבא, ואם טעה ולא הזכיר של שבת בסעודת הלילה או סעודה הראשונה של היום, אם נזכר כשאמר בא"י קודם שאמר בונה ירושלים יסיים למדני חוקיך ויזכיר רצה והחליצנו, ואם נזכר אחר שאמר בונה ירושלים קודם שהתחיל ברכה רביעית של הטוב והמטיב אומר שם נוסח זה בא"י אמ"ה שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית בא"י מקדש השבת, ואם אינו יודע נוסח ברכה זו יחזור לראש ברכת המזון ,[**ה"ע יחזור לתחילת ברכת רחם ולא לראש ברכת המזון**]

. אלא דאם ידע לומר ההתחלה והסיום של הברכה "מקדש השבת" סגי אף שאינו יודע הנוסח כולו כראוי, ואם חל יום טוב בשבת והוצרך לומר נוסח זה אז יאמר אותו כך בא"י אמ"ה שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לששון ולשמחה את יום חג פ' הזה בא"י מקדש השבת וישראל והזמנים, והא דסגי בהך ברכה דוקא כשזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב, אבל אם לא נזכר עד שהתחיל ברכת הטוב והמטיב אפילו לא אמר עדיין אלא רק תיבת ברוך חוזר לראש ברכת המזון[**ה"ע אפילו אמר ה' א-לוקינו מלך העולם על דעת לומר הטוב והמטיב ונזכר שלא אמר רצה יאמר אשר נתן שבתות למנוחה משום סב"ל**]ואם טעה בסעודה שלישית של שבת יש אומרים שחוזר ויש אומרים שלא חוזר, ואף על גב דשורת ההדין מחייבת דסב"ל ואינו חוזר, מכל מקום כיון דעל פי הסוד קיימא לן אין הפרש בחיובא בין סעודה ג' לשתי סעודות , לכך גם בסעודה שלישית חוזר[**ה"ע לא אמר רצה בסעודה שלישית אם לא התחיל את המילה לעד של הטוב והמטיב יאמר אשר נתן וכו' ואם התחיל לעד אינו חוזר על ברכת המזון ואשה בכל גוונא לא חוזרת**], מיהו בסעודה אחרת שסועד ביום אחר סעודה דשחרית שבירך בה המוציא וברכת המזון כולי עלמא מודו דאם טעה בה אינו חוזר :

[כא] אם טעה ביום טוב אף על גב דכתבו הפוסקים ומרן דחוזר כדין טעה בשבת, מכל מקום כיון דיש אומרים דאין לחזור ביום טוב קיימא לן סב"ל ואינו חוזר ביום טוב, חוץ מליל א' דפסח וליל א' דסוכות :

[כב] היה אוכל ויצא שבת מזכיר שבת בברכת המזון דאזלינן בתר התחלת הסעודה , ומיהו ידלג תיבת הזה, ואם טעה ולא הזכיר אינו חוזר, והוא הדין ליום טוב דאזלינן נמי בתר התחלת הסעודה, אבל בראש חודש וחנוכה אף על גב דגם בזה איכא פלוגתא מורינן בהם דלא יזכיר[**ה"ע גם בראש חודש וחנוכה אזלינן בתר תחילת הסעודה**], ואם התפלל ערבית באמצע הסעודה אפילו בשבת אינו מזכיר[**ה"ע וכן הלכה**] : והא דאמרינן בשל שבת דאם נמשכה סעודה מזכיר, מכל מקום אם נתעכל המזון שאכל בשבת אינו מזכיר, ואם נזדמן ראש חודש במוצאי שבת אינו מזכיר אלא של שבת דהוי תרתי דסתרן, ובברכה אחרונה שמברך על כוס של ברכת המזון אינו מזכיר של שבת, וכן אם בבית החתן נמשכה הסעדוה עד ליל שמיני אינו מברך שבעה ברכות על הכוס **הליכות עולם** א. הנמצא באמצע שלש ברכות ראשונות של ברכת המזון, אינו רשאי להפסיק כדי לענות דברים שבקדושה, כגון קדיש וקדושה וברכו, ודינו כמי שנמצא באמצע תפלת שמונה עשרה.וכן הנמצא באמצע ברכה מעין שלש, אינו רשאי להפסיק כדי לענות דברים שבקדושה. ומכל מקום הנמצא באמצע ברכה רביעית של ברכת המזון, שהיא ברכת "הטוב והמטיב", רשאי לענות דברים שבקדושה, כדין הנמצא באמצע קריאת שמע וברכותיה.והנמצא באמצע ברכת המזון, צריך לקום מפני זקן או תלמיד חכם שעובר לפניו. [וכן צריך לקום מפני זקן או תלמיד חכם כשנמצא באמצע פסוקי דזמרה, או באמצע קריאת שמע וברכותיה].

אמרי חז"ל : **כותב מסילת ישרים (פרק יט)** הגמרא בשבת (קנא:) אומרת כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, וזה פשוט, כי הקדוש ברוך הוא מודד מדה כנגד מדה, ומי שמרחם ועושה חסד עם הבריות, גם הוא בדינו ירחמוהו וימחלו לו עונותיו בחסד, **שהרי מחילה זו דין הוא**, כיון שהיא מדה כנגד מדתו **כתוב מסכת דרך ארץ** (פרק ז הלכה טז) : אהוב את גמילות חסדים, כדי שתנצל ממלאך המות..כתב בספר "דבש לפי" מערכת ח אות ב ,חסד מי שהוא גומל חסדים יהא מבושר שנשמעת תפלתו, **כתוב באוצר מדרשים** אליעזר עמוד 30. כל העושה חסד חנם הקדוש ברוך הוא עושה עמו חסד חנם. אשריהם ישראל ,תושבי ארץ ישראל עשו חסד עם אלפי תושבי הדרום ,עם ישראל בהמוניו נתן להם דירות ויחידות דיור ללא שום תשלום רק מתוך חסד ויש שדאגו להם למזון מבושל ויש שדאגו לשמח במשחקים ופעילות את הילדים ועוד ועוד ,אשרי עם ישראל שאלו הם בניו ,עם של חסד ובזכות זה בעזרת ה' ננצח בגדול כשעם שלם עושה חסד הוא מושך משמים הרבה הרבה חסד

שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א

נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

שאלה: קיבל מגוי רימונים משדה יהודי הנמכר לגוי לפני קטיפת הרימונים האם חייב המעשר

תשובה: כתב שולחן ערוך סימן שלא יורה דעה סעיף <u>ו</u> יִשְׂרָאֵל שֶׁמָּכַר פֵּרוֹתָיו לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים קֹדֶם שֶׁיְּבָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת, וּגְמָרָן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים,[היינו שהגוי קטף ושם בארגזים] פְּטוּרִין מִן הַתְּרוּמָה וּמִן הַמַּעֲשְׂרוֹת. וְאִם אַחַר שֶׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁגְּמָרָן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, חַיָּב בַּכֹּל. וכתב הש"ך שהחיוב הוא רק מדרבנן, מתי עונת המעשרות הקובעת האם פטור או חייב במעשרות כשקנה גוי את הפירות ,לגבי רימונים כתב הרמב"ם הלכות מעשר פרק שני הלכה ה... "הָרִמּוֹנִים מְשֻׁיְּמִּים הַפֶּרֶח שֶׁלָּהֶן בֵּין הָאֲצֻבָּעוֹת וְיֵצֵא מִמֶּנּוּ מַיִם". אם מכר לפני שלב זה פטורים ממעשרות ואם לאחר שלב זה חייבים וכאן שזה ספק אינו יודע מתי נמכר יפריש מספק בלי ברכה ויאמר את כל הנוסח אבל אין צריך לתת מעשר ראשון ללוי ומעשר עני לעני כיון שהוא ספק והמוציא מחבירו עליו הראיה

שאלה: אי שה אפתה קילו חלות לשבת ושמה במקפיא ולאחר שבוע אפתה עוד קילו חלות האם מתחייב בחלה **תשובה: מבואר בששו"ע יו"ד סימן שכה** מתחייב בחלה בתנאי שתשים את שני הקילו ביחד את מה שאפתה השבוע ואת מה שאפתה שבוע שעבר בתוך כלי גדול שנכנסים לתוכו שני הקילו ואז תפריש חלה בברכה ואם הם עטופים בשקיות בילקוט יוסף הלכות חלה סימן שכה מביא מחלוקת האם מצטרף ולכן יוריד את השקיות כדי שיפריש ויקיים מצות חלה

רק הקב"ה יודע את גודלו האמיתי של כל יהודי

וְהִרְבֵּיתִי אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם

אנו רואים שעם ישראל נמשל כמה פעמים לכוכבי השמים. אחד הטעמים בשם הבעל שם טוב לכך הוא משום שכמו הכוכבים ,נראים לנו קטנים מאד אע"פ שיש כוכבים שגדולים מכל כדור הארץ כך העם היהודי אע"פ שיש יהודי שנראה קטן במעשיו מכל מקום בשמים הוא חשוב מאד.

ולכן עם ישראל נמשלו לכוכבים לומר לנו שאין אדם יודע לאמוד את משקלו של יהודי בשמים כמו שכתוב "האדם יראה לעיניים וד' יראה ללבב", יש יהודי ששקול בשמים בכמה וכמה מערכו של יהודי רגיל ואילו אנו מחזיקים אותו כאדם רגיל.

יש יהודי הנראה לנו פשוט ובשמים הוא נחשב להרבה יותר מיהודי הנראה לנו גדול. כיוון שרק בורא עולם יכול לאמוד את מעשיו והנהגותיו של האדם.

ושמעתי ממרן הרב עובדיה זצוק"ל שהסיבה שאסור לספור את עם ישראל בטעמי המצווה (בגדר טעמא דקרא) היא מכיוון שאנו סופרים רק את הגופים ולא את הנשמות וזה מראה שרק הגוף הוא הקובע. ולכן אסרה זאת התורה לומר לך שאל תסתכל רק על הגוף אלא תמדוד את האדם לפי ערך הנשמה שלו יכול להיות שיהודי זה שקול כמו כמה אנשים וכשאתה סופרו כגוף אתה מחשיבו רק כאחד למרות שהוא שקול כמו כמה אנשים.

ומצאנו כמה אמירות בחז"ל שאדם אחד השקול לכמה, כתוב ביהושוע " ויהרגו כשלושים ושישה איש" במלחמת העי מבאר המדרש שנהרג רק אדם אחד והוא יאיר בן מנשה ששקול כרובה של סנהדרין (בסנהדרין יש שבעים ואחד) וכן כתוב במדרש מעשה באשה שילדה שישים ריבוא בכרס אחד וזו אמו של משה רבנו שילדה את משה רבנו ששקול כנגד שישים ריבוא וכיוון שאדם שקול יותר מאדם אחד לכן צוותה התורה לא לספור את הגופים.

ויש אף מקרים שאנשים שנראים קטנים לנו ביחס לרבותיהם ובשמים מחשיבים אותם יותר מרבותיהם

מסופר בגמרא (בבא בתרא י:) יוסף בנו של רבי יהושע חלה והבריא א"ל אביו מה ראיתה בעולם האמת? א"ל עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה א"ל עולם ברור ראית

ותוס' (שם ד"ה עליונים למטה) מסבירים מה הפירוש עליונים למטה ותחתונים למעלה. פי' ר"ח דאמרו הגאונים שקבלה בידם רב מפי רב דעולם הפוך היינו שראה שמואל שישב לפני רב יהודה למרות ששמואל היה רבו של רב יהודה משום שמחה בשמואל לגבי האישה שצוותה לפני שמואל ושמואל לא התייחס לצעקותיה א"ל רב יהודה הרי יש פסוק על מי אוטם אזנו מזעקת דל שייענש ומדוע לא התייחסת אליה? וענה לו שמואל שמר עוקבא האב בית דין צריך להתייחס בעיקר ואני קצת ועל זה נענש שמואל וישב לפני רב יהודה שהיה תלמידו [אמנם במסכת נדה אמר שמואל על רב יהודה שהוא מלאך]

החזון איש ראה אברך שמאד היה ירא מרבו אמר החזון מה הוא כל כך מפחד מרבו בשמים מחשיבים אותו יותר מרבו!!

ומסופר במסכת (תענית כא:) שאבא אומנא קיבל כל יום שלום מהשמים אביי פעם בשבוע ורבא כל ערב כיפור ,שלח אביי שני תלמידי חכמים לנסות את אבא אומנא ולבדוק את מעשיו הטובים. מדוע זכה לכך באו לביתו ואכלו ושתו, נתן להם ללון, וקיפל תחתיהם שטיחי צמר לישון עליהם. בבקר לקחו האורחים את הבגדים שישנו עליהם, קיפלו אותם והביאו אותם לשוק למוכרם, ופגשו את אבא אומנא. אמרו לו מבקשים אנו מכבודו שיאמר לנו כמה הם שווים ויתן לנו מעות תמורתם, ובכך רצו לבודקו אם יחשדם כגלנים, או שיאמר שווים הם פחות מערכם האמתי. אמר להם כך וכך הם שווים. שאלוהו, ואולי שווים הם יותר? ענה להם אני קניתי אותם בסכום זה שאמרתי לכם. לאחר שנכחו לראות שאדם נאמן הוא, אמרו לו במה חשדת אותנו בעת שלקחנו ממך את הבגדים אמר להם, חשבתי שנזדמנה לכם מצות פדיון שבויים וצריכים אתם מעות והתביישתם לבקש ממני מעות, ולכן לקחתם את הבגדים. אמרו לו מטרתנו היתה,

לנסות אותך ועמדת בניסיון, וכעת קח בחזרה את הבגדים. אמר להם אינני רוצה לקבלם בחזרה, כי מאותו רגע שנודע לי שלקחתם אותם אמרתי שיהיו לצדקה. ובזכות מעשים אלו נתנו לו מן השמים שלום בכל יום רואים שאבא אומנא שהיה בסך הכל מקיז דם התייחסו אליו בשמים יותר מאביי ורבא גדולי האמוראים **וכן מסופר** על אדם שנזהר מאד בכיבוד אב ואם זכה להיות שכנו של גדול הדור ר' יהושע בן אלם

מסופר_על רבי יהושע בן אלם, שבאו ואמרו לו בחלום: "שמח בלבבך, שאתה וננס הקצב תהיו יחד בגן עדן. מושבו ומושבך יחד, חלקו וחלקך שווים כאחד". תחילה לא התייחס רבי יהושע אל החלום, באומרו "חלומות - שווא ידברו!" אולם משחזר החלום שוב ושוב, הבין כי אמת הוא, הצטער בלבבו ואמר: אוי לי, מיום שנולדתי הייתי תמיד ביראת קוני, ולא עמלתי אלא בתורה, לא הלכתי ארבע אמות בלא ציצית ותפילין, והיו לי שמונים תלמידים, ועכשיו שקולים מעשי ותורתי עם קצב פשוט?! לא נחה דעתו, קרא לתלמידיו ואמר להם: "תדעו שלא אכנס לבית המדרש עד שאראה מי הוא קצב זה ומה מעשיו, שהוא חברי בגן עדן!" מיד הלך עם תלמידיו מעיר לעיר, ובכל מקום היה שואל ומתעניין: "האם גר כאן ננס הקצב?". לאחר חיפושים רבים, הגיע סוף סוף אל עירו. כשנכנס, שאל מיד: "היכן ננס הקצב?" אמרו לו: "למה אתה מבקש אותו? הלוא אתה חסיד וצדיק, ותשאל לאיש כמותו?!" אמר להם: "מה מעשיו?" אמרו לו: "אדונינו, טוב יותר שלא תשאל עליו, אלא תראה אותו בעצמך...". מיד שלחו שליחים אל ננס הקצב ואמרו לו: "רבי יהושע בן אלם מבקש לראות אותך!" אמר להם ננס: "מי אנוכי ומי אבותי, שרבי יהושע מבקש לראות אותי?! לא יתכן הדבר, אלא בודאי מלגלגים אתם עלי, לא אבוא עמכם!" הפצירו בו שוב ושוב שיבוא, אך ננס היה משוכנע כי שקר בפיהם, אך לצון חומדים הם לו... חזרו השליחים לרבי יהושע ואמרו לו: "אתה אור לישראל ואור לעינינו, עטרת ראשנו, ומה לך ולקצב גס זה, והוא אף סירב ללכת עמנו!" אמר להם: "תדעו שלא אשב, עד שאראה אותו!" הלך רבי יהושע בעצמו אל ננס הקצב, וכראות ננס את רבי יהושע, נפל על פניו ואמר ביראת כבוד: "מה יום מיומיים שעטרת ישראל בא לפני עבדו?!", אמר לו רבי יהושע: "שאלה לי אליך. אמור נא לי, מה מעשיך ומה מלאכתך?" אמר לו: "אדוני, קצב אני, ויש לי אב ואם זקנים, ואינם יכולים לעמוד על רגליהם, ובכל יום ויום אני מלבישם ומאכילם ורוחצם בידי". מיד עמד רבי יהושע ונשקו על ראשו ואמר לו: "בני אשריך ואשרי גורלך, ומה טוב ומה נעים ואשרי חלקי, שזכיתי להיות חברך בגן עדן!" (סדר הדורות סדר תנאים ואמוראים עמוד 19)

מעשה נורא ששמע השל"ה מאביו במעלת התהילים

כי בשנת קי"ב שנתיים אחרי הגזירות, נשאר כפר אחד סמוך לערפורט, שלא שלטו בו האויבים, והיה יושב בו איש מסכן וחסיד ולא בקיא גדול לבד מפשט המקרא והוא היה כבר זקן ונפטר בשיבה טובה. תוך שלושים יום לפטירתו בא הזקן בחלום לאחד החסידים והחכמים המופלגים בערפורט, ונדמה לו שהיה עומד לפניו בתכריכין ואוחז ספר קטן בזרועו, אמר לו החכם: וכי אינך האיש אשר קברנו ביום פלוני? אמר לו הזקן: כן דברת, אני הוא! שאלו החכם: ומה הספר אשר הינך מחזיק? ענה לו: ספר תהילים. ובאתי להזהירך שתזהיר את בני הישוב ההוא בו הייתי גר, שיבריחו את עצמם מן העיר וימלטו את נפשם כי כלתה עליהם הרעה. כי כל עוד הייתי חי בתוכם והשלמתי וגמרתי ספר תהילים בכל שבוע כמה שנים, הרי שבזכות זה האריכו בשלום וניצלו עד הנה, ועתה משהלכתי לעולמי אין מי שיגן עליהם. ויהי בבוקר ותפעם רוח החכם ושלח שליח מיוחד לישוב בו היה גר הזקן, בכתבו את כל הדברים והזהירם. והנה מקצת היראים את דברי החכם נמלטו וניצלו, ומקצתם שנתייאשו מן הפורענות נשארו שם ולא השגיחו בדברי החכם, עד שפגעה בהם יד ה' ומידת הדין. רואים מכאן את גודל מעלת קריאת התהילים, שמסוגל להציל מן הפורענות. ויתר על כך: רואים אנו ממעשה נורא זה, שאף שהיה הזקן לא בקיא גדול לבד מפשט המקרא, בכל זאת פעל מה שפעל, שאין מאתנו מי שיודע כיצד הדברים פועלים ועושים פרי למעלה. (הרב וידר י. - מאמר מנהג אמירת תהלים) הרי זכות שיהודי פשוט הגינה על כל העיר וזהו המשל לכוכבים שכשם שהם נראים קטנים אך הם יותר גדולים מכל כדור הארץ כך יש אנשים שנראים לנו קטנים אבל בשמים מחשיבים אותם מאד

העלון מוקדש להצלחה של דניאל פארנג'י וב"ב יהי רצון שיתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל משאלותיך , וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחה של אליהו בן בת שבע וב"ב יהי רצון שיתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל משאלותיך , וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחה של שמואל בן רבקה וב"ב יהי רצון שיתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל משאלותיך , וכל אשר יעשה יצליח

העלון מוקדש להצלחה של ישראל חניה וב"ב יהי רצון שיתקיים בהם הפסוקים ימלא ה' כל משאלותיך , וכל אשר יעשה יצליח

מילי דבדיחותא: פלסטיני חמסניק סיים לימודי משפטים והחליט להתמחות אצל עו"ד יהודי מפורסם. בא המתלמד לעו"ד באתי להתמחות אצלך אומר לו העו"ד בבקשה בוא איתי לוקח אותו העו"ד המבוגר למשרד חדש ומפואר ואומר לו בבקשה הינה משרד אומר המתלמד וואו איזה משרד יפה... לוקח אותו העו"ד המבוגר לחנייה ואומר לו בבקשה הינה המרצדס החדשה שלך...תודה אומר המתלמד...זה לא הסוף אומר העו"ד ולוקח אותו לגג והינה המטוס גם זה שלך...אומר המתלמד את צוחק עליי... עונה לו היהודי אתה התחלת

רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן לסוף ישב באימה ופתח בסוגיא **[שבת ל:]**

העלון מוקדש להצלחת יהונתן ושילת חדד ובני ביתם: שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותך וכן הפסוק והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ותלמידי חכמים

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק וויכבד תהלה חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגדון, יסכה ויעקב שמסיאן, שמואל ונורית חדד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חדד, עמוס רואמל ואוריה חדד,,יצחק וכוכבה חדד,כהן יואל, כהן עוזיאל, שרון רקנין , יהונתן ושילת חדד, הדס ודניאל פראנ'י, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן, בת שבע חדד וכל משפחתה , אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים וסוזי, בר רבקה ובן ,מזושן יונתן , לזיווג הגון תהילה בת שרה, רות בת תמר, רבקה בת רות. שתורמים לכוללי קול כמוס], כולל יום ,כולל ליל ששי, כוללי בין הזמנים ,ועוד] ולעלון השבועי. מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם יגביה כוכב מערכתם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם וימלא כל משאלות לבם לטובה. לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכי"ר. לע"נ: יורם בן זילו, רחל בת מזלה ,אליהו בין מבירכה.

לקבלת העלון במייל : ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכויות שמורות לצורך זיכוי הרבים הכל מותר